

LIIKLUSAABITSA JUHEND

Liiklusaabits on õppematerjal 1.–3. klassi õpilasele, mis toetab õpetajat ja lapsevanemat lapse liiklemisteadmiste ja -oskuste arendamisel.

Liiklusaabits koosneb 13 teemast, mida on võimalik lõimida erinevatesse õppeainetesse (eesti keel, loodusõpetus, klassijuhataja tund, matemaatika, liiklusõpetus, inimeseõpetus ja kehaline kasvatus, kunst, loovus jne). Liiklusaabits sisaldab erineva raskusastmega vaatlemis-, värvimis-, kleepimis-, kirjutamis-, lugemis- ja nuputamisesandeid, mis kõik toetavad läbiva teema „**Tervis ja ohutus**“ liikluse alateema õpitulemuste saavutamist.

Ohustusteemalise õpetajaraamatu ja liikluse alateema õpitulemustega saab tutvuda [siin](#).

Metoodiliselt on õppematerjal suunatud lihtsamalt keerukamale, tekstid on alguses trükitähtede, hiljem kirjatähtedega. Soovitame aabitsat kasutada koos õppematerjaliga [aastaring liikluses](#).

Huvitavaid töölehti, õppematerjale ja katseid ning muid lisavõimalusi leiab internetilehelt <http://www.liikluskasvatus.ee/opetajale/>.

Erinevaid õppetegevust toetavaid videoid ja õppefilme leiab [siit](#).

Liiklusaabitsa juhendis on toodud märksõnad, tegevused ja lisavõimalused teemade kaupa.

Iga peatüki lõpus on lõik „**Õpetajalt õpetajale**“, kuhu on koondatud õpetajate heade praktikate näited (konkreetses teemas käsitlemisel).

Head toimetamist!

Teema: MINU KOOLITEE Lk 3–4

Märksõnad: Kodu ja kooli aadressid, erinevad liikumisviisid, koolitee pikkus, ohutu koolitee ja aja planeerimine.

Tegevused: Arutlemine teemal meie kooli/koduümbruse liiklus, kuidas hommikul kooli tuleme, õpilased täidavad ülesande lk.3 liiklusmärkide vaatlemine. Enda nime, koduse aadressi ja kooli aadressi kirjutamine.

Kodune töö: koolitee ja liiklusmärkide vaatlemine ja analüüsimine, lk 4 ülesande täitmine.

Lisavõimalused: Koolitee kaardistamine, lastevanematele info e-kooli, teema käsitlemine lastevanemate koosolekul ja arenguestlusel.

Tellimiskeskus: Õppemäng „Liiklusmärkide komplekt“ ja plakat „Liiklusmärgid“, „Aastaring liikluses“, „Tark laps kooliteel!“, Tunniplaan, „Liiklustarga liiklumäng“.

Õpetajalt õpetajale:

1. Liiklusaabitsas kujutatud koolide ja oma kooli võrdlus (lõiming eesti keelega).
2. Liikumine õues grupiga ja märkide otsimine.
3. Arutlemine – millised on ohud kooliteel, mis liiklusmärgid on minu kooliteel.
4. Kas õpilasel on võimalik tulla kooli ainult ühte teed pidi? Kui on mitu erinevat võimalust, siis kirjutada välja plussid ja miinused, arutada milline teekond on ohutum (isegi kui see on natukene pikem).

Teema: PAREMPOOLNE LIIKLUS, LIIKLEJAD, LIIKLUSMÄRGID Lk 5–9

Märksõnad: Sõidutee, kõnnitee, autojuht, jalakäija, sõitja, liiklusmärkide grupid ja nende nimetused, ohutu sõidutee ületamine: **PEATU, VAATA, VEENDU!**

Tunni sisu: Mõistete selgitamine, teeületamise võimalused, ülesannete täitmine.

Lisavõimalused: [Põhimõisted](#), [liiklejatüübi mäng](#), [liiklusmärkide komplekt](#) õppimine, õppekäik kooliümbruse liiklusmärkidega tutvumine (võib toimuda mõne muu õppekäigu raames).

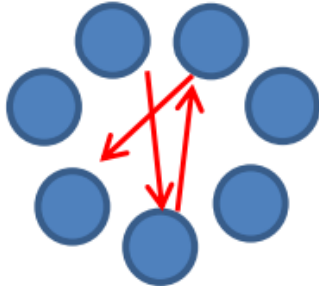
Tellimiskeskus: Õppemäng „Liiklusmärkide komplekt“ ja plakat „Liiklusmärgid“.

Õpetajalt õpetajale:

1. Mäng „Tere liikluses“. Õpilased saavad harjutada mängu kaudu oma tähelepanu ning teiste liiklejate märkamist. Mängukäik: Lapsed seisavad ringis, õpetaja hakkab liikuma (ta on nüüd autojuht) ning saadab ühele õpilastest kujundliku noole (või mingil muul viisil annab lapsele märku, et on tema kord liikuma hakata), nüüd peab väljavalitu olema autojuht ja leidma järgmise, kellele roll üle anda (noole saatja läheb väljavalitu kohale). Mängu käigus võib korraga panna liikuma ringi mitu autot. Oluline on mängu läbi teha kaks korda: 1. käe märguandega

(nool/näpuga näitamine jms) ja 2. pilguga (rääkida ei tohi, lapsed peavad märkama silmsidet).

Mängu tegevus joonisena:

2. Täherägastik lk 9 - hea töörist eesti keele tunnis.
3. Geomeetrilised kujundid lk 8 - matemaatika tunnis.

Teema: OLEN NÄHTAV! Lk 10-12

Märksõnad: Teemat on mõistlik käsitleda alates oktoobrist, seoses kella keeramisega ja varasema pimenemisega.

Tunni sisu: Pimeda aeg. Enda nähtavaks tegemise erinevad võimalused, töökorras helkur või muu valgusallikas ning selle õige kasutamine.

Tegevused: Arutelu, miks on oluline ennast pimeda ajal ja halava nähtavuse korral nähtavaks teha ja kuidas seda teha. Vanematega koos: vaatlus ja loendamine, mitut helkuriga jalakäijat nähakse oma koduteel.

Lisavõimalused: [Helkurnuku meisterdamine](#), saatesarja „Märka märki“ 6. osa „[Enda nähtavaks tegemine](#)“. Transpordiameti [piirkonnaeksperdig](#)a on võimalik erinevate projektide või aktsioonide korraldamine oma koolis koos vabatahtlikega või vanemate klasside õpilastega.

Õpetajalt õpetajale:

1. Erinevate helkurite nähtavuse katsetamine taskulambiga pimedas klassiruumis.
2. Arutleda õpilastega, millised on head, nõuetele vastavad helkurid ja millised mittekvaliteetsed helkurid (liiga väiksed, katkised, pealetrükiga jms).
3. Helkurite olemasolu kontrollimine õpilastel. Õpilaste helkurite võrdlemine pimedas ruumis taskulampidega.
4. Disainida ja meisterdada helkurilaadne toode õpilasele endale või nt kingiks emale.
5. Tartu Ülikooli teaduskooli video - Kuidas töötab helkur?

<https://www.youtube.com/watch?v=JG6oBb0Bez0&t=1s>

Teema: OHUD LIIKLUSES Lk 13–16

Märksõnad: Liiklemine erinevates ilmastikuoludes erinevatel aastaaegadel (teeolud, libe tee), kõrvaliste tegevuste ohtlikkus, varjatud nähtavus (seisvad sõidukid, lumehanged), lapse väike kasv.

Tegevused: Lk 13–14 piltide vaatlus ja arutelu ohtudest liikluses. Vestlus teemal „Ohud erinevatel aastaaegadel“.

Lisavõimalused: Õppekäik, võimalusel vanemate kaasamine. Aga Mina virtuaaltuur [Kooliõue ohutus](#), e-kooli lastevanematele infoks kodutöö - kaardistada koduümbruse ohtlikud kohad.

Õpetajalt õpetajale:

1. Lk 13 piltide põhjal saab õpilane koostada jutukese, mida ta saab teistele jutustada ning seletada. Arutada, millised tegevused ja miks on valed.
2. Lk 15 teemat käsitleda õppekäikudel – vaadelda ja arutada. Miks/mis on vale/õige jne.

Teema: ABI KUTSUMINE Lk 17

Märksõnad: Ohtude ja abivajaja märkamine. Pöördumine täiskasvanu või häirekeskuse poole. Abinumbri 112 kordamine – suu, nina, kaks silma.

Tegevused: Abinumbri 112 tutvustamine, abi kutsumise harjutamine (telefonikõne häirekeskusele), õpilaste omavaheline kogemuste jagamine.

Lisavõimalused: Häirekeskuse või politseijaoskonna külastus, temaatilise järjehoidja, voldiku, plakati või muu tegemine.

Õpetajalt õpetajale:

1. Arutlus – kuidas abi kutsuda?
2. Paaristöö ja rollikaardid: Üks õpilane on helistaja ja teine on 112 töötaja. Harjutavad, näitlevad, arutavad. Pärast analüüs, et mis läks hästi ja mida vaja veel harjutada.
3. Numbri pähe jätmise moodus – näpuga näidata: meil on 1 suu, 1 nina ja 2 silma.

Teema: SINISE VILKURI JA SIREENIGA SÕIDUKID Lk 18–19

Märksõnad: Tee andmine operatiivsõidukitele, kuulamis- ja märkamisoskus.

Tegevused: Arutelu teemal, mis on operatiivsõidukid ja miks neile peab teed andma, arvutamis- ja värvimisülesanne. Liiklussituatsioonide läbimängimine (näiteks, kuidas käituda kui fooris põleb

jalakäijatele roheline tuli ning eemalt läheneb kiirabi auto).

Lisavõimalused: Õppekäik politseijaoskonda või päästekomandosse. Kutsuda külalisesineja rääkima operatiivtööst (võimalusel lapsevanem või ameti esindaja).

Õpetajalt õpetajale:

1. Numbritega ülesandeid on hea kasutada matemaatika tundides numbrite õppimisel.

Teema: LIIKLEMINE TÄNAVAL, TEE ÜLETAMISE VÕIMALUSED

Lk 20–23

Märksõnad: Erinevad teeületuskohad: ülekäigukoht, reguleerimata ülekäigurada, reguleeritud ehk valgusfooriga ülekäigurada, ristmik, jalakäijate tunnel ja -sild, sõidutee ületamise reegel bussist väljudes. Raudtee ületamine jalakäija ja jalgratturina.

Tegevused: Arutelu, millised on teeületamise võimalused jalakäijatele, sh raudteel. [Raudteeohutuse ülesanded](#) ohutusteemalisest õpetajaraamatust.

Lisavõimalused: Saatesarja „Märka märki“ 5. osa „[Raudtee ületamine](#)“, erinevate teeületuskohtadega tutvumine reaalses liikluses (võib toimuda mõne muu õppekäigu raames) või [Aga Mina](#) virtuaaluuri kaudu.

Õpetajalt õpetajale:

1. Õppekäigul vaatlus ja arutelu - markeering „Peatu! Vaata! Veendu!“ teeületuskohtade ees (Transpordiameti [5. klasside projekt](#)).

Teema: ÜHISTRANSPOORT Lk 24

Märksõnad: Erinevad ühistranspordivahendid: buss, troll, tramm, rong. [Käitumine ekskursioonil](#).

Tegevused: Arutelu, kuidas ohutult ühistranspordis käituda. Kirjutamisülesanne lk 24.

Lisavõimalused: Ekskursioonide planeerimine erinevate transpordivahenditega – rong, buss, tramm. Kokkulepped õpilastega, klassi reeglid. Bussiekskursiooni eel reeglite üle kordamine (situatsioonide analüüs). Lastevanemate kaasamine.

Tellimiskeskus: Infomaterjal õpetajale [Bussiohutuse meelespea](#).

Õpetajalt õpetajale:

1. Bussis saab õpilane kontrollida oma naabrit – kas ja kuidas on kinnitatud turvavöö, kuhu asetab oma koti/ülerõivad/riided.

Teema: TÄHTIS TEADA! Lk 25

Märksõnad: Pidurdus- ja peatumisteed, erinevate peatumisteedade võrdlus, ilmastikuolude mõju peatumisteedkonnale.

Tegevused: Vaatlus koos lastevanematega, katsed pidurdusteedkonna pikkusele: jalgsi, jalgrattaga. Ohutusteemalisest õpetajaraamatust [peatumisteedkonna ülesanne](#).

Lisavõimalused: Märka märki video, 2.osa, [PEATU,VAATA,VEENDU!](#). Koos lastega peatumisteedkonna maha märkimine koonusega kooli koridori või õuealale (nt 28 m sõidukiirusel 50 km/h).

Teema: SÕIDUKIS Lk 26

Märksõnad: Turvavöö õige kasutamise vajalikkus, lahtised esemed sõidukis, autost õige väljumise reegel.

Tegevused: Arutelu turvalise autosõidu teemal: turvavöö vajalikkus ja selle õige kasutamine. Ohutusteemalisest õpetajaraamatust [turvavöö kasutamise ülesanne](#).

Lisavõimalused: Saatesarja „Märka märki“ 8. osa „[Sõiduki turvavarustus](#)“.

Teema: JALGRATAS, RULLUISUD JA RULA Lk 27-28

Märksõnad: Korras jalgratas, nõuded jalgratturile ja peamised liiklusreeglid, jalgratturi juhtimisõigus, kiiver. Jalakäija abivahendid (rula, tõukeratas, rulluisud), sõiduohutus ja turvavarustus.

Tegevused: [Lisainfo](#) Tehniliselt korras jalgratta näitel arutelu tehniliselt korras jalgratta vaatlemine. Kiivri kandmise olulisus, milline on õige kiiver. [Minikiivri katse](#), abimaterjalina kiivri [kontrollkaart](#). Vanemate kaasabil ja kontrollkaardi abil õpilaste jalgrataste üle vaatamine kodus.

Lisavõimalused: [Info](#) jalgratturite koolitamise kohta, saatesarja „Märka märki“ 10. osa „[Jalgratta ja -ratturi varustus](#)“. Kõik koos kontrollitakse ära kõikide õpilaste jalgrattad – kas midagi on puudu? Näidisvahendite saamiseks võtta ühendust piirkondliku eksperdiga! Kontaktid [siin](#).

Tellimiskeskus: [Kiivri meisterdamislehed koos helkurmaterjalidega](#).

Õpetajalt õpetajale:

1. Kehalise tunnis lasta lastel joonistada raamile juurde kõik kohustuslikud lisad (lk 28), hea meeldetuletus kevadel (enne suvevaheaega).
2. Jalgrattakell – miks on vajalik, rollimäng.

3. Tartu Ülikooli teaduskooli video - [Miks on oluline kiivrit kanda?](#)

Teema: KONTROLLIN OMA TEADMISI Lk 29–30

Märksõnad: Lünktekst, täherägastik, ristsõna.

Tegevused: Ülesanded lk 29–30 lahendada kas klassis individuaalselt, paari kaupa või paluda lastel koos vanematega kodus üle korrata erinevad teemad.

Lisategevused: Vanematega ühistegevuste korraldamisel on võimalus kaasata Transpordiameti liiklusohutuse osakonna eksperte. Kontaktid [siin](#).

Õpetajalt õpetajale:

1. Täherägastik ja ristsõnad lk 29–30 on hea töörist eesti keele tunnis.

Teema: JALAKÄIJA TUNNISTUS Lk 31

Märksõna: Oluliste liiklusreeglite kordamine ja kinnitamine.

Tegevused: Laps saab tunnistuse välja lõigata ning hiljem koju seinale kinnitada. Võimaluse korral on tundi kutsutud politsei ennetustöötaja, kes kordab lastega koos üle olulised liiklusreeglid, koos antakse lubadus ning antakse pidulikult üle tunnistused.

Tellimiskeskus: Igale lapsele ohutussõnumiga [kleebis](#) „Olen tubli liikleja”.